

Žít pro vlast a tak i pro domov nebeský

S Janem Böhem rozmlouvá Alice Nedbalová

Třebaže nadporučík Jan Böhm momentálně slouží jako vojenský kaplan u 15. ženijního pluku v jihočeské Bechyni, setkala jsem se s ním na faře v pražských Starých Bohnicích. Na území této farnosti totiž žije jeho maminka Marie, která mě srdečně přivítala horkým čajem. Jejího syna jsem se zeptala: Proč jste vstoupil do armády?

Protože mám kamaráda, který byl velmi úspěšný vojenský kaplan. Říkal: „Hele, ty bys tam byl dobrej!“ Já jsem mu dlouho říkal, že se tomu nebráním, ale mám svoji práci. Nebral jsem to úplně za své. Nicméně, nakonec mne pan arcibiskup Duka do armády poslal. A zjistil jsem, že mi to vyhovuje. Kdybych ale předtím nebyl ve farnosti, tak bych byl, myslím, úplně vykořeněný. Potřeboval jsem si ještě zpřesnit svůj vztah k církvi, k Pánu Bohu, a také co jako kněz můžu lidem nabízet, co je pozitivé a co ne.

Jak vnímáte zpětně tuto životní cestu?

Musím říci, že to byl kairos, čas příhodný, a že jsem vstoupil do Armády České republiky ve správnou chvíli. Není zrovna v tomto vedení Boží požehnání? Pro mě to byl i akt poslušnosti církvi, věděl jsem, že mě posílá biskup, a sám jsem chtěl. Tak je to i s mým povoláním ke kněžství: Bůh mne povolal, já jsem s tím souhlasil a církev to potvrdila. Jsou to stabilizační body pro mne i pro mé působení – jako tady ta trojnožka od diktafonu.

A jaké byly začátky v armádě?

To byl velký zážitek. Vidím to u nových vojenských kaplanů, kteří jsou často zděšení. Pamatuji si, že když jsem přišel poprvé do přijímače, do základního výcviku, tak jsme začali pochodovat. A tam musíte „držet hubu a krok“. Ve vojenském tvaru se nesmí mluvit. To mi vyhovovalo, mimo jiné.

Takže taková poslušnost?

V základním výcviku je to hodně drsné. Potom to takto vždy nefunguje. Ale pořád platí, že si nemůžete dělat, co chcete. Pro mě byl obrovský zážitek v tom, že úplně ztratíte své postavení, čest. Mně bylo 37 let a se mnou tam byli dvacetiletí. Instruktoři byli většinou mladší než já. Kaplan, který tohle neskousne, nemá v armádě být. Neříkám, že se má nechat ponižovat. Ale do armády patří rozkaz a splnění rozkazu, tedy poslušnost autoritě.

A proč vstupují vojáci do armád, jak to cítí?

Četl jsem na generálním štábu moc hezký výrok Tomáše Garigua Masaryka: „Voják má velké poslání mravní, je stále na stráž a je první povolán, aby v případě nebezpečí položil život za stát a jeho ideály.“ A já jsem si uvědomil, že chci žít pro vlast. Cítím to tak. Je to pro mě domov. Když to budeme vidět nábožensky, je to i jakýsi život pro domov nebeský. A to tím, že budu dobrým člověkem, dobrým vojákem, a že svoje síly dám pro ostatní.

Byl jste v Lógaru, v Afghánistánu. Jaké je to v bezprostředním obroženi života?

Voják se cvičí drily, má nacvičené postupy, které dělá automaticky, mimochodem. To samozřejmě neznamená, že by nic necítil. Mne se dotýkaly hlavně raketové útoky. Byl poplach, měli jsme pár sekund, lehli jsme si,

Při pastoraci mezi vojáky vidím, že nemám lidem dávat to, co chtějí, ale to, co poznávám jako správné a Boží.

běželi jsme do krytu. A já jsem byl vykulený z toho, co mám dělat, abych to udělal dobře. Pak už jsem věděl přesně, jak to funguje, tak jsem byl v pohodě. Bylo to nové, trošku zajímavé a trošku nebezpečné. A pak si zvyknete. Tedy – ono asi není možné zvyknout si na smrt. Ale zvyknete si na to, že máte strach. Hrdina má strach, ale umí s ním žít. Ne že nemá strach. To není ideál hrdiny. Dokonce si myslím, že ten, kdo nemá strach, je nebezpečný. I přes tu obavu jsem si zvyknul.

Co je na tom vlastně to nejhorší?

Vím, že mohu padnout nebo být zraněn. Mohu také usmrtit. Pro mne je nejtěžší myšlenka, že zranění způsobím. Když zblízka vidíte někoho zraněného, tak si uvědomíte, jak je člověk křehký. Mluvím ale o sobě, nechci mluvit o jiných vojácích.

A podepíše se to na člověku?

Z vojáků, které znám a kteří byli v několika misích a jsou opravdu bojovníci, se stávají většinou pokorní lidé. Neříkám, že je to pravidlem. Často ale čím má někdo větší zkušenosti, čím je větší odborník, čím zažije víc mezních situací, tím je většinou pohodovější a nemá potřebu si nic dokazovat. Spíš je tišší, moc o tom nemluví a ani nechce.

Hledají vojáci v bojích více Boha a smysl života?

Opravdu mi přišlo, že v misi víc lidí využívalo bohoslužbu. Nebo mi tam jeden voják řekl, že nikdy neviděl tolik lidí číst Bibli. Ale hodně záleží na tom, zda je v jednotce někdo, kdo je uznávaný, tyto hodnoty má a propaguje je. Ale často je to spíše hledání ochrany. Ne víra, jak o ní mluvíme my, víra v dobrotu Boží, Bůh, co nás zná jménem. Je to jiná víra, spíše: „Padre, požehnej nám, protože tak nám to půjde v boji lépe.“ Je to trochu jako modlitba za výhru ve fotbalovém zápase, který ale ve skutečnosti vyhraje ten, kdo je líp trénovaný.

A v čem je Boží požehnání?

V tom, že zůstanu plně člověkem. Ježíšovi by na našem místě nešlo jen o vítězství, ale o to, že díky vztahu s Bohem zůstanu plně člověkem. Že budu pravdivý, přiznám se k chybě. To je podle mě jeden ze základů naší služby. Při kategoriální pastoraci mezi vojáky vidím, že se strašně nabízí dávat lidem to, co chtějí. Ale já mám dávat lidem, co poznávám jako správné a Boží, mám sloužit Pánu Bohu a posloužit člověku. A to v Duchu a v pravdě.

Vzpomínáte rád na kněžský seminář a na teologickou fakultu?

Jsou čtyři roviny přípravy ke kněžství: lidská, intelektuální, duchovní a pastorační. U té lidské se předpokládá, že bohoslovec už přijde jako dobrý člověk. Ta intelektuální se vesměs odehrává na fakultě. V té duchovní a pastorační má pomáhat seminář. Mne seminář zneklidňoval. Kolikrát jsem si říkal, proč musím žít v jasně daném denním řádu, když už přeci nejsem středoškolák. Bylo to ale asi lepší, než kdybych si mohl dělat cokoli. Nechci hodnotit, zda je vše nasměrované k tomu, aby mne seminář naučil být takový, jaký bych měl být. Tenhle plán jsem tam úplně neviděl. Ale rozhodně mi dal možnost uvědomit si, jaký bych nikdy nechtěl být, co mě štve a co se mi líbí. Je to jako základní výcvik v armádě: přesně takhle to pak v ní vypadat nebude, ale je třeba, abych ji přijal jako celek. Seminář může fungovat takto.

A co fakulta?

Co se týče fakulty, to je moje alma mater. Celý její cíl jsem plně uviděl až při své diplomové práci. Měla mne naučit kritickému myšlení. A také vědecké metodě. To mi také dává možnost mluvit s lidmi, kteří jsou odborníci ve svém oboru, třeba technici, inženýři. Fakulta mi dala základní rozhled o oborech, o tom, co chci dál rozvíjet. Dlouhou dobu jsem si říkal: proč se učíme takové penzum věcí, není to zbytečné? Ale pak to do sebe celé zapadlo. Fakulta mi dala základy odborné práce a naučila mě dívat se na věci jako teolog.

